

יצירת ידע ופרקטיקה עם ולמען החברה הערבית לטיפול והתערבות באלימות

ד"ר רג'דה אלנאבולסי
ועוזרת ההוראה- אמירה מסארווה
המחלקה לעבודה סוציאלית
המרכז האקדמי רופין

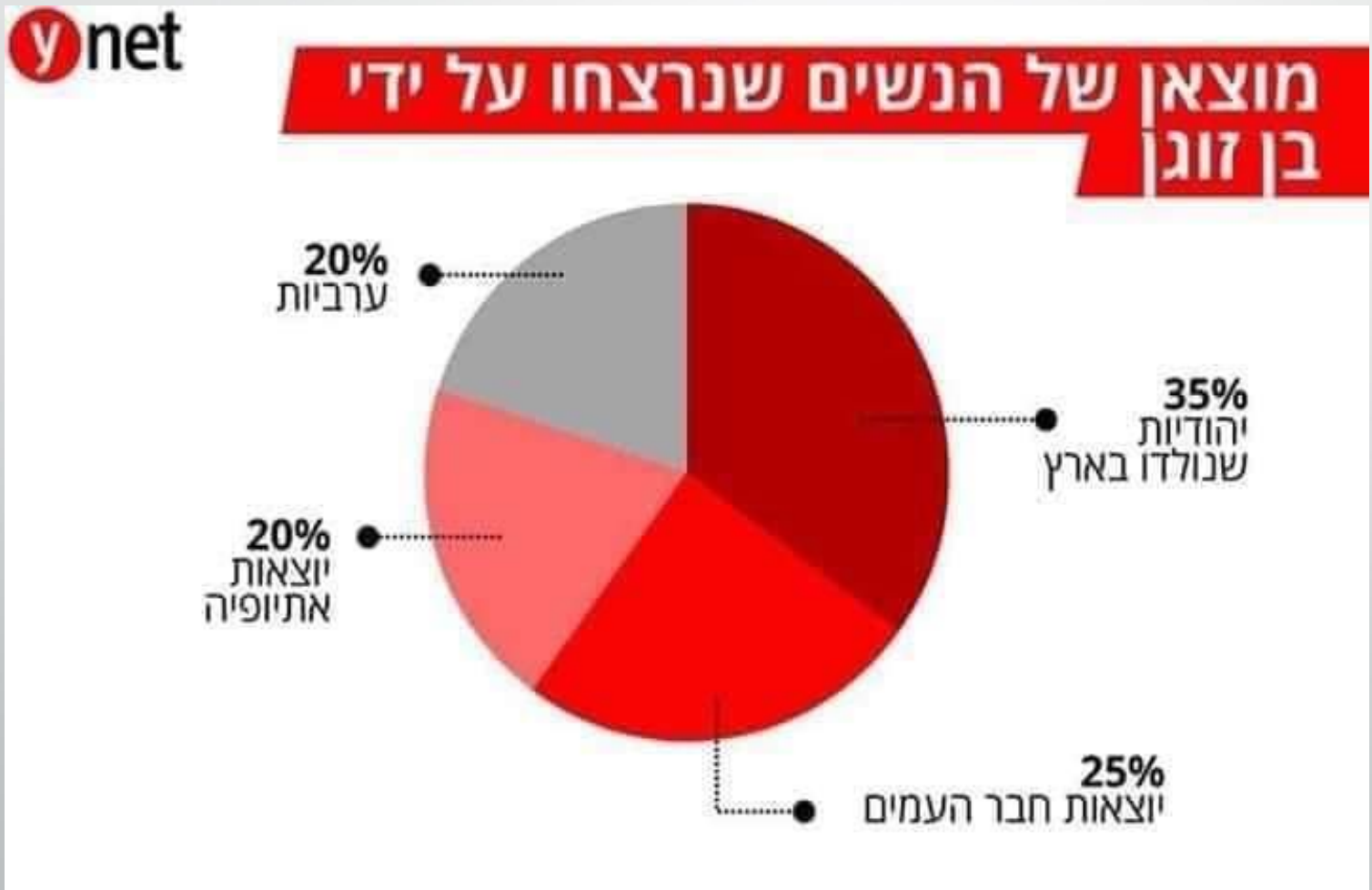
התרבות הערבית אלימה ??? 😊

**השר ארדן:
"החברה הערבית
היא חברה מאוד
מאוד, ועוד אלף
פעם מאוד
אלימה"**

**בצל ההפגנות בחברה הערבית נגד
האלימות במגזר, השר לביטחון פנים
טען כי התרבות הערבית אלימה**

נתונים משנת 2019

בשנים 2004-2018 נרצחו 163 נשים על ידי בני זוגן - רק כמחציתן היו מוכרות לשירותי הרווחה

מורכבות הבעיה בחברה הערבית

- רוב הידע, המחקרים, תוכניות ההתערבות, ההכשרות והקורסים **נעשו בחברות מערביות-אינדוידואליסטיות**, ואינם מותאמים לצרכיה ומאפייניה של החברה הערבית בישראל.
- בחברה הערבית, האוריינטציה החברתית-תרבותית, ולעיתים גם הפוליטית, היא **קולקטיביסטית, לגברים ולמבוגרים** יש יותר עוצמה חברתית, תרבותית, כלכלית ופוליטית מאשר לנשים ולילדים.
- **תכניות ההתערבות והטיפול שנעשו בעולם הערבי על אלימות במשפחה**, אלימות כלפי ילדים ונשים, **אינן** מייצגות את ייחודה של החברה הערבית בישראל **כמיעוט לאומי-יליד**.
- נדרשת **יצירת ידע ובניית תכניות התערבות** המותאמות להקשר החברתי, תרבותי, מגדרי ופוליטי של החברה הערבית בישראל.

הרעיון... למידה ועשיה ביקורתית

- לבנות קורס חדשני שהדגש שלו, **למידה ביקורתית לידע ולתיאוריות בנושא אלימות במשפחה, בחברה ובקהילה.**
- ללמוד ולהתבטא **בשפה הערבית** לצד העברית.
- **להנגיש כלים ופרקטיקה להתערבות וטיפול באלימות מודע ורגיש לקונטקסט החברתי, התרבות והפוליטי.**
- **ללמוד עם, למען בשיתוף ושותפות עם הקהילה והשטח.**
- **הסטודנטים ייקחו אחריות יהיו מעורבים בעשיה ותרומה חברתית.**
- **התבוננות רפלקטיבית והגברת מודעות אישית.**
- **לתעד ולחקור תהליך הלמידה של הסטודנטים/יות.**

מחזור ראשון

מחזור שני

תיאור הלמידה והעשיה החברתית בדגש על רגישות לקונטקסטים

- איסוף ידע אקדמי , מהשטח, העיתונות, המדיה, האינטרנט על תופעת האלימות בחברה הערבית (**חיפוש ממקורות ידע גם בערבית**).
- **לראיין וללמוד מאנשי/ות מקצוע** מתחומים שונים, עבודה סוציאלית, רפואה, אנשי חינוך, החברה האזרחית, פעילים/ות חברתיים והסביבה הרחבה **בחברה הערבית**.
- זיהוי, תכנון והוצאת התערבות לפועל, לפי צורך שיאותר תוך עבודה משותפת עם גורמים רלוונטיים **בקהילה ועם החברה הערבית ובשפה הערבית**.
- **סיורים בשטח ומפגש במקלט** לנשים וילדים נפגעי אלימות.

ומה היו לנו בשטח בחברה הערבית בתשע"ז....

1. פרויקט עיר ללא אלימות בעיר באקה אל גרביה
סטודנטית אחת העבירה **4 סדנאות עבור 4 כיתות ו'** בבית ספר יסודי.

2. מועדון יום לקשיש טייבה
סטודנט שרצה לעסוק בבעית האלימות בחברה הערבית בין העבר להווה ומתן אוזן קשבת לגיל השלישי.

3. 4 קבוצות בבתים החמים באזור המשולש
(2 בפורדיס, 1 כפר קרע, 1 אום אל פחם)

כ- 172 משתתפים/ות בסדנאות

ומה היו לנו בשטח בחברה הערבית בתשע"ח....

1. **5 קבוצות בבתים החמים** לנערות בסיכון(ערערה, אום אלפחם, פרידיס, כפר קרע).
2. **בית חם לנערים** בסיכון בטייבה.
3. **בני/ות נוער בבית ספר יסודי** באקה אלג'רביה ופרידיס

כ- 100 משתתפים/ות

ומה היו לנו בשטח בחברה הערבית בתשע"ט....

5.1 קבוצות בבתים חמים לנערות בסיכון (טייבה, אום אלפחם, ערערה, נצרת עילית, עראבה).

2. מרכז יום לקשיש בטייבה.

3. בני/ות נוער בבית ספר יסודי באקה אלג'רביה עיר ללא אילמות.

כ- 100 משתתפים/ות

סיכום ותובנות

1. **היענות גבוהה** וחיובית בחברה הערבית לשיתוף פעולה בנושא הקורס.
2. **הערכה רבה** על פנייתנו לשיתוף ושותפות.
3. **הכרת תודה** על הרצון לתרום ולהתנדב למען החברה.
4. הסטודנטים תיארו תהליך של **למידה על עצמם/ן**, **שינוי תפיסות ועמדות**, **יכולת ביטוי עצמי בשפת האם**, רצון להמשיך את הקורס ולתרום עוד שעות של עשייה חברתית.
5. הסטודנטים ציינו כי זו פעם ראשונה שהם עוסקים בנושא **ומקבלים כלים והתנסות בחברה שלהם**.
6. תחושת **גאווה**, **תחושת שיש להם יכולות**, **משאבים** ויכולת לעשות שינוי בחברה הערבית ובנשוא מאוד **"נפיץ" ו"טאבו"**.

ציטוטים משותפינו לקורס

- **דועא סטודנטית מחזור ראשון בקורס :**

"הקורס פקח את עיני על בעית האלימות הקשה והמתרחבת בחברה הערבית. אנחנו משתמשים באלימות בחיי היום יום בלי שידענו שזו אלימות. לא רק נשים נפגעות מהאלימות, גם ילדים, מבוגרים, נערים וקשישים".

- **שמס (שם בדוי), ממפגש עם אישה נפגעת אלימות במקלט :**

"נדיר מאוד שבאים לשמוע וללמוד מאתנו הנשים המוכות, אני מתרגשת לעמוד מולכם ולקלוט שאתם באים ללמוד ממני, מי ראה אותי בכלל בחיים, מי חשב שיש לי מה לתת".

- **היבה (שם בדוי) עו"ס ומנהלת בתחום האלימות, במפגש למידה והפקת תובנות מהשטח :**

" ואוו כמה אני גאה בכם סטודנטים דור העתיד שלנו, אני לא מאמינה שסוף סוף האקדמיה רואה אותנו, את התרבות, השפה הערבית ובכלל להנגיש ידע בתחום האלימות, זה הידע והשינוי האמיתי".

<https://www.youtube.com/watch?v=JjfGbw456WY&t=38s>

מפגש סיום קורס אלימות בחברה הערבית

ד"ר רג'דה אלנאבולסי

